

Savassona i la mística arcaica

Autor: Joan Cassola i Coenders

Data de publicació: 12-02-2018

El passat 28 d'octubre del 2018 va tenir lloc la primera Ruta Megalítica per Savassona, guiada per l'investigador Jordi Bilbeny i l'escriptor Xevi Roviró. En Joan Cassola va participar-hi i ens en fa la crònica.

Dissabte 28 d'octubre, l'Institut Nova Història ens va guiar per les pedres sagrades de Savassona, a l'Osona. Allà on la Plana de Vic es comença a enfilir cap les Guilleries. És el lloc on els Savassona (els antics amos de l'edifici del palau de l'Ateneu Barcelonès) hi tenien el Castell originari, que es manté, i amb un gran criteri. La zona és un lloc tel·lúric, on els prats i els boscos amaguen les últimes estribacions dels cingles de Tavertet, que apareixen fent tallants o petits puigs, i, al lloc on anàvem, reclouen uns grans rocs dispersos al bosc. Com gegants amagats. La impressió que fan és la mateixa que van fer als humans de fa 4.500 anys en despertar-los a la transcendència del món. Per això les varen convertir en lloc de culte i d'aplecs i per això hi van fer uns gravats extraordinaris que encara perduren. En Xevi, en Jordi i l'antropòleg Eudald Carbonell, que s'havia apuntat a la visita, ens il·lustraren sobre el seu significat.

Però a mi, com a practicant de l'escalada en els millors anys de la meua vida, em va deixar impressionat que, en una de les gran pedres d'uns cinc metres d'alçada i vuit de diàmetre, aquells ancestres hi haguessin esculpit uns graons en forma d'escala. Encara es poden observar. Pugen drets fins al cim, que és d'una dificultat no apta per a tothom. Evidentment, el seu sentit no té en absolut cap utilitat pràctica. El paganisme creia en la possibilitat de la unió amb déu de molt diverses maneres, una de les quals els místics posteriors en van dir ascési, l'ascensió cap a l'ànima divina. I això és el que volen dir aquells graons, que formen una escala, que és com una mena de figura retòrica feta amb pedra. I és que el motiu de l'escala serà utilitzat en tota la producció pictòrica i literària dels mil·lenis posteriors pels artistes quan voldran expressar l'espiritualitat humana.

Figura humana en una pedra del bosc de Savassona

L'activitat de l'escalada, que és més que un esport, també té aquest vessant. Les bestioles grimpen, l'home escala. La superació d'una paret impossible ens acosta al simbolisme d'un pensament que, en sentit vertical, sintetitza una concepció universal del l'univers. Quan alguna vegada he sentit que preguntaven a un alpinista què hi sentia, allà dalt, jo pensava que havia de respondre una cosa semblant. Però és més políticament correcte dir, com afirmava un gran alpinista francès, que som conqueridors de l'inútil. La deriva del pensament occidental a partir d'En Lleonard cap a una divisió flagrant de la unitat de l'ésser humà, ens ha portat a tots els atzucacs del present. L'escalada és una escapatòria. Però aquells sacerdots i sacerdotesses que veneraven els rocs de Savassona ja ho sabien, que aquests sintetitzen una concepció universal del cosmos. I el jovent que es diverteix avui dia fent-hi exercicis d'entrenament, potser també: sense ser-ne conscients.

Joan Cassola